

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-07 nr. 677
20 decembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind Fondul național al culturii

(nr. 469 din 13.12.2023)

Direcția generală juridică a examinat, proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații generale:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea nr.987/2023, fapt ce corespunde art. 73 din Constituție și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, necesitatea adoptării și implementării unui nou mecanism de susținere financiară a sectorului cultural independent și privat din domeniul artelor și industriilor creative din Republica Moldova rezultă din faptul că pe parcursul mai multor ani, Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări politice, economice și socio-culturale. Efectele negative ale situației economice și-au pus amprenta asupra organizațiilor de cultură și a oamenilor de creație, principalii promotori și protectori ai patrimoniului și valorilor culturale.

Proiectul de lege privind Fondul național al culturii are ca scop dezvoltarea armonioasă a tuturor domeniilor culturii din Republica Moldova, prin mecanisme specifice de susținere financiară a programelor, proiectelor culturale și editoriale, precum și a creatorilor, artiștilor și profesioniștilor din domeniu. Proiectul de lege propune apropierea graduală a normelor naționale cu cele ale Uniunii Europene. Finalitățile urmărite sunt orientate spre fundamentarea unor norme care vor stabili modul de alocare, utilizare și evidență a mijloacelor financiare prevăzute în bugetul de stat destinate finanțării proiectelor culturale și editoriale.

3. Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie, potrivit art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, autorul menționează că, pentru finanțarea proiectelor culturale și editoriale din domeniile de intervenție menționate în proiectul de lege au fost estimate costuri în sumă de 29,6 mii. lei, incluse în proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2024. Ce ține de cheltuielile necesare în contextul reorganizării Centrului Național de Educație prin Artă, se menționează că numărul de unități a acestuia va fi suplimentat din contul unităților de personal care sunt aprobate din domeniul culturii. Respectiv, impactul financiar va fi zero, întrucât cheltuielile de personal vor fi acoperite din contul resurselor aprobate Ministerului Culturii. Prin urmare, pentru implementarea prevederilor proiectului de lege, nu sunt necesare mijloace financiare suplimentare, altele decât cele prevăzute în proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2024.

II. Observații de conținut și de ordin tehnico-juridic:

4. Cu titlu de observație generală, atragem atenție la aspectele de neclaritate a proiectului de lege, ce reiese din lipsa reglementărilor cu privire la:

- criteriile de delegare/incompatibilități pentru funcția de director, precum și de membru al Consiliului;
- durata mandatului și numărul mandatelor exercitate de către membrii Consiliului;
- organizarea și procedura de desfășurare a concursurilor pentru selectarea și finanțarea proiectelor culturale și editoriale;
- criteriile de aprobare a listei proiectelor care urmează a fi finanțate;
- temeiurile refuzului de includere în lista de participare la concurs;
- conținutul dosarului;
- stabilirea expresă a termenelor de examinare/aprobare;
- criteriile de stabilire/aprobare a cuantumului resurselor financiare pentru fiecare beneficiar;
- drepturile și obligațiile beneficiarilor de finanțare a proiectelor culturale;
- răspunderea juridică aplicată membrilor Consiliului pentru exercitarea neconformă/neexecutarea obligațiilor de serviciu;
- răspunderea juridică aplicată beneficiarilor de finanțare pentru proiectele culturale și editoriale în privința cărora s-au constatat unele ilegalități, etc.

Astfel, pentru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, este necesar de a reglementa în lege aceste aspecte procedurale.

5. Elementul structural de bază al legilor este articolul, care are caracter unitar și conține una sau mai multe norme cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei. Denumirea articolului exprimă succint obiectul de reglementare (vezi, art. 51 din Legea nr. 100/2017).

Atragem atenție la denumirile art. 1 și 2 din proiect, care necesită a fi modificate, reieșind din obiectul de reglementare. Astfel, art. 1 va avea denumirea „Obiectul legii”, iar art. 2 va avea denumirea „Scopul legii”.

Potrivit regulilor de elaborare a actelor normative ce țin de forma și modul de sistematizare a conținutului acestuia, dispozițiile actului normativ trebuie să fie redade astfel, încât să asigure o succesiune logică a soluțiilor normative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ.

Reieșind din aceste cerințe, conținutul art. 2 necesită a fi sistematizat în mai multe elemente structurale. Norma alin. (1) al art. 2 se va situa la art. 1 din proiect. Astfel, art. 1 va conține două alineate. Prevederile alin. (3) al art. 2 se vor expune într-un articol separat, ce va reglementa principiile de bază. Prin urmare, art. 2 din proiect va conține doar un alineat divizat în litere. Atragem atenție la expunerea în redacție nouă a dispoziției introductive din art. 2.

6. La art. 4

La alin. (3), în textul dispoziției introductive textul „se obțin sau se acumulează din” se va substitui prin textul „din următoarele surse”.

Întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, precum și excluderea interpretărilor diferite, atragem atenție la norma de la lit.b) „venituri colectate” și de la lit.c) „alte surse legale”, care urmează a fi dezvoltate și de a stabili expres ce reprezintă veniturile colectate și care sunt sursele legale.

Obiecția este valabilă și pentru alin. (3) al art. 6 din proiect.

La alin. (4) și (5), atragem atenție la utilizarea diferită a noțiunii „instituția de implementare” și „instituția de implementare pentru finanțarea proiectelor culturale și editoriale”.

Obiecția este valabilă pentru întregul text al proiectului.

7. La art. 6 și art. 8

Întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, este necesar de a reglementa obligația/atribuția instituției de implementare referitor la publicarea pe pagina web a instituției a Listei proiectelor culturale și editoriale eligibile spre finanțare din resursele Fondului culturii, precum și a rapoartelor trimestriale/semestriale/anuale privind utilizarea mijloacelor financiare constitutive ale Fondului.

8. Autorul menționează în nota informativă că „se urmărește ca Fondul să fie gestionat de către o instituție implementatoare, subordonată Ministerului Culturii, și anume Centrul Național de Educație prin Artă, care necesită a fi reorganizat și va funcționa și asigură anumite principii de activitate, va aplica un proces transparent de evaluare și selecție, va implementa un sistem de repartizare a mijloacelor financiare atât instituțiilor culturale, cât și persoanelor fizice, dar și ONG-uri care creează artă.”

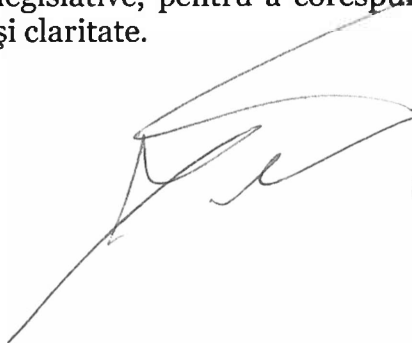
În cazul dat, atenționăm asupra necesității completării proiectului de lege cu reglementări privind reorganizarea Centrului Național de Educație prin Artă, reglementări corespunzătoare la Statutul și statele de personal ale Centrului Național de Educație prin Artă.

9. De asemenea, atragem atenție la data intrării în vigoare a actului normativ. În vederea excluderii neclarităților în aplicarea normelor legale, considerăm necesar examinarea suplimentară a modului de punere în aplicare a legii, întru asigurarea realizării drepturilor și obligațiilor subiecților. La data intrării în vigoare a legii, actele normative întru executarea acesteia, trebuie să fie adoptate și publicate în mod corespunzător, toate urmând a fi puse în aplicare după publicare, concomitent.

10. Potrivit prevederilor Legii nr. 100/2017, dispozițiile finale cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, reglementări privind obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării (vezi art. 47). Dispozițiile tranzitorii ale actului normativ cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ (vezi art. 48).

Pornind de la cele relatate mai sus, precum și de la prevederile Legii nr. 100/2017, constatăm necesitatea completării proiectului de lege cu dispoziții tranzitorii. În acest sens, atragem atenție la denumirea Capitolului V și articolului 10 din proiect, care urmează a fi modificate.

În concluzie, reiterăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit atât din punct de vedere conceptual, cât și ale tehnicii legislative, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.: Silvia Cojocari,
Tel.: + 373 22 820-576